

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 8 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 8 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyező 10 kr, minden következónél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Igazságok.

Arad, junius 11.

A magyar közélet és az ő függvénye, a sajtónak működésében olykor-olykor fokozottabb tempó, sőt eruptív természetű lobbanások tesznek tanúságot a közszellem azon mélységes erejéről, mely az igazság örök forrásából táplálkozva újból és újból bevilágítja a kulturális haladás ösvényeit és valódi természetük és formájukban tünteti fel azon sötét alakokat s az ő aknamunkáikat, kik a haza és szabadság ellenségeinek zsoldjában akarják megtevesztetni a nemzetet.

Ilyen eseményszámba megyen Eötvös Károly beszéde Kecskeméten, melyet vasárnap tartott a néphez, és melyben az igazság oly erővel és közvetlenséggel nyilatkozott meg, hogy hatása alól barát és ellenség egyaránt el nem zárkozhatik.

A beszédnek sajátképeni célját annak igazolása képezte, hogy a liberális szélsőbal a valódi letéteményese és hű öre a függetlenségi párt elveinek. — De az ő rendkívüli tehetsége, mely keresetlen egyszerűség- és mégis ellenállhatlanul meggyőző világossággal mutatta be igazi mivoltukban a jezsuiták és az ő bérsajtójuk által zavarossá tett aktuális kérdéseket, nagyban emelte a folyamatban levő reformmunkák népszerűségét, melynek pedig megbuktatása teszi egyetlen célját az álorczás szövetség ellenzéki pártoknak, miként Eötvös a Szapáry-Apponyi-Ugron-féle fekete trifoliumot nevezi.

A ki meg nem értette nagy nemzeti jelentőségét az egyházpolitikai reformoknak s a hazug hypokritákat követve, mindig csak felekezeti momentumokat keresett mögöttük, az olvassa el Eötvös Károlynak beszédjét, s megtanulja belőlük, hogy a kik azokat vallásos meggyőződés nélkül tisztán a jezsuita baksis fejében vagy párttaktikából ellenzik, közönséges hazaárulók.

Ez országban — úgy mond Eötvös — melyben nyolcz felekezet és nyolcz nemzetiség él, küzd, viaskodik egymás közt, elvégre nem lehetett túrni, hogy az anyakönyvek, a házassági, születési és halálozási okiratok és házasságkötés szent cselekményetöbb mint 10 ezer községben idegen nyelven vezetessenek. Nem lehetett túrni azt, hogy még Kecskeméten is, itt az országnak és a magyar nemzetnek kellő közepében, tiszta magyar nyelvű emberekről cirill betűvel orosz-örögnyelven vjezessenek anyakönyveket.

Igy állítván föl a tételt, méltán kérhette Eötvös; hogy van-e abban egy szemernyi igazság vagy politikai tisztesség a ki azért, mert ő a reformok megvalósítására törekedtek, kormánytámogatással vádolta őket? Hát azokban nincsen politikai tisztesség de

ha lett volna, sem hagyott volna Eötvös rajtuk csak egy csipetnyit is.

A reform törekvések igaz hazafiság mellett kirívó ellentétben állítja oda a jezsuita ellenzék egész taktikájának ocsmány hazugságát, és ugyan kiméletlenül rántja le az álorczás pártok képerőle népámitó maszkát.

A Szapáry-párt például kilépettnek nevezi magát. Holott ez idő szerint a klerikális párt. — A Zelenyák-párt, amely szerencsére eddig még a parlamentben csupán egy barát által van képviselve, néppártnak nevezi magát, holott ez tisztán klerikális papipárt. Az Apponyi-párt nemzeti pártnak nevezi magát, holott ez idő szerint ez is csak klerikális papipárt, végre az üllői-úti párt éppenséggel függetlenségi és 48-as pártnak nevezi magát, holott ez idő szerint ez is csupán klerikális politikát követ.

Elmondja ezután Eötvös, hogy micsonda célja volt a fazióknak. Semmi más, mint hogy Apponyi a kormányra juthasson. A nyitrai választásba való beavatkozásukkal Ugron-Polonyiék függetlenségi voltak mellett egy olyan pártot támogattak, mely a mellett hogy a 67-es alapon áll, a gyűlölködő panszlá-vokkal szövetség. Pedig hát Eötvös szerint, ha a két 67-es párt között lehet

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A törpe.

Írta: Gyula Farkas.

Ott, abban a kis bizalmas nappali szobában (nem volt az „szalon”) három terrakotta törpe is tanyázott. Az egyik boros üveget tartott a kezében és vigan kacintott szembe, a másodiknak oldalán táská függött, aranyakkal, maga pedig épen számlálgatta kiucset, s óvár tekintettel nézegette aranyait. Mindketten egymással szemben állottak, egy íróasztal előtt. Fölöttük jó magasan, az íróasztal szélén ült a harmadik a legkisebb s a legrátebb törpe közöttük. Szivart szívott és búsan nézett a levegőbe, bánatos arozkifejezéssel szorongatta fogai közt azt a szivart, mely, úgy látszik, egyetlen vagya, öröme és boldogsága volt.

A mint az a szomorú törpe úgy búslakodott, révedező tekintete egy büszke mosolyt tündérszép arcra akadt. A szemben levő falon Titian Vénusza ékeskedett, egyszerű rámban, de ragyogó szépségben. Elbűvölő szép volt ez az asszony, amint gyönyörűsége arozával fölfelé nézett. Mintha tekintete az égbe szállt volna, honnan ide származott a földre. Az igazság kedvéért meg kell azonban jegyez-

nünk, hogy ő Nagysága egy fölötte levő velencei tükörbe igyekezett beletekintgetni s ezért forgatta szemét.

Amint a mi törpénk észrevette, a szépséges asszonyt, le nem vette többé a szemét róla. Nézte-nézte azt a fenséges büszke arcot és terrakotta szíve ép úgy tüzet rogot, mint égő szivara.

Mikor már eléggé beletekintgetett a szép Vénusz a tükörbe, azemei rátévedtek a kis törpére. Forró pillantásától könnyedén elpirult a szép asszony s aztán megvetően, haragosan szólt át hozzá:

— Szemtelen, vakmerő ficzkó!

A kis törpe búsan nézett a haragvó istenasszonyra, darab ideig szólni sem mert, de aztán féltékeny mondá:

— Gyönyörű szép hölgy, te bájos alak...
— Kikérem magamnak, engem ne tegezzen.

— Bűbájos istennő...
— Eh, szólítson engem nagyságos asszonyomnak!

— Hogyan fenséges istenasszony?
— Ugyan ne szónokoljon. Tudhatja, hogy most ez a megszólítás már kiment a divatból, most a „nagyságos asszonyom” járja minden

tározában. A költők sem írnak már verset „Hozzá!” hanem „Nagyságos asszonyomhoz.”

A törpe minden bátorságát elvesztette. Hogyan merjen ő ilyen bevezetés után szólni, beszélni arról, a mi szívét bántja. Most már nézni sem igen mert Vénusz felé. De azt nem állhatta meg, hogy lopva egy egy pillantást ne vessen az elbűvölő arcra, mely unottan bámult a levegőbe darab ideig.

Egyszerre a szép hölgy tekintete megakadt az aranyat számláló törpén. Vizsgálni kezdte.

— Brr! milyen csúf jószág! szólt önkénytelenül.

A kincses törpe változatlan ridegséggel nézte és számlálgatta aranyait.

— Mennyi kincse van! mondá magában, a szép isteni asszony, úgy látszik, ez a leggazdagabb ebben az egész társaságban.

Majd rövid szünet után folytatta.
— Csút, csút, de nem érdekeltem. Bizonyára művelt törpe. Sokat utazhatott.

A másik törpe az s busongó, csak szivta tovább a szivarát s elkeseredetten gondolt arra, hogy mi lesz belőle. De nem bírja ki tovább ezt a gyötrelmet. Bárhogyan is, szólania kell. Hadd tudja bizonyosan sorát.

Komlós Ferencz,

ARADON, Forray-utoza és Tökölly-tér sarkán.

Tökölly-téri áruház.

Ajánlja legkittünőbb minőségű

női- és férfi divat-áruit,

melyeket dus választékban a leghírnesebb bel- és külföldi gyárakból szerzett be, s uján borendezett. Állatában

a legjutányosabb árak mellett

kaphatók.

csak egyedül választani, a kormánypart, mely magyar és szabad elvű, még se oly rossz, mint a 67-es panszláv irányu papipárt. Az Agliardi ügyben is ugyancsak aperte megmondja véleményét, hogy t. i. a szövetkezett pártok Agliardinak fogták pártját. Mi csak nem támogathattuk — úgy mond — a szövetkezett pártok nemzetellenes fellépését.

Eötös Károly csak a nemzet valódi közérületét fejezte ki, midőn a szövetkezett álörccás klerikális pártot, melynél ocsmányabb czimboraság még nem vesélyeztette soha a magyar alkotmányos szabadságot, ily alaposan leleplezte. Kiveheti belőle különben a maga részét nem egy olyan »hires» szélbali hazafi, a ki szájjal a nemzeti függetlenséget hirdeti, kezeivel pedig a római jezsuiták szekerét tölja.

BELFÖLD.

A király nyilatkozata. A „Pester Correspondenz“-nek egy berlini diplomáciai körökből eredő tudósítása jelenti, hogy az ő felsége által az általános béke megszilárdítása felől a magyar és az osztrák delegációhoz intézett választás nyilatkozata a világbékének tett becses szolgálatként kell hálásan elismerni. Udvari körökből erre nézve Vilmos császár következő nyilatkozatát jelentik:

„Atyai barátom és hű szövetségese Ferencz József császár és király igazi apostoli király. A béke apostolsága egy európai uralkodónak sem köszönhet többet, mint neki. Európa összes államférfiai iparkodhatnak, hogy az ő be- és kifelé békeszerző uralkodói bölcsességétől tanuljanak.

Az első nyitrai választás ügyében a belügyminiszter által kiküldött fegyelmi bíróság Szmercsányi György főispán elnöklété alatt Nyitrára érkezett, hogy a tanuk kihallgatását foganatosítsa. A bizottság tagjai legalább is két hetet fognak Nyitrán tölteni, ahol körülbelül másfél száz tanu vár kihallgatásra, onnan aztán a fővárosba mennek, hogy az annak idején a választás alkalmával Nyitrán időzött képviselőket kihallgassák.

A kuriai biráskodás.

— A képviselőházi bizottság jelentése. —

Az országgyűlési képviselő választások fölötti biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságnak a jelentése most került ki a sajtó alól.

A terjedelmes jelentésből a következőket ismertetjük:

Alkotmányos államokban a képviselőház rendszerint maga van hivatva elbírálni tagjai választásának érvényességét, törvényszerűségét. A hol a választási törvények helytelenek, a hol a biráskodás nem független s nem részrehajlatlan: ott a nepképviselőt elve illuzoriussá válik, a képviselőháznak nem egy tagja törvénytelen választás útján kerül a törvényhozás testületébe, mely arra van hivatva, hogy törvényeket alkosson és a törvények végrehajtását ellenőrizze. A választások feletti biráskodás pedig két részből áll: az ugynevezett igazolási eljárásból s a szorosabb értelmű biráskodásból.

Hogy a biráskodás első része, az n. n. igazolási eljárás a képviselőház (alsóház) jogköréhez tartozik, az iránt alig lehet kétség. Azonban a szorosabb értelmű biráskodásra nézve két ellentétes nézettel találkozunk a parlamenti vitákban és az államjogi írók műveiben. Az egyik rész, féltékenyen őrzi a parlament függetlenségét és szuverenitását s e jogot más testületre átruházni semmiképpen sem hajlandó.

Ezekkel szemben, a részrehajlatlan független biráskodás szószólói akként érvelnek, hogy biráskodás és törvényhozás két különböző dolog. A valóságos biráskodás nem célja, nem feladata a törvényhozó testületnek, mert a törvényhozó nem bíró, hanem politikus lévén, a választások érvényére vonatkozó konkrét panaszok eseteiben is, nem az igazságot de a czélszerűséget fogja keresni. Ennek folytán, de különösen azért, mert rendszerint valamely politikai párthoz is tartozván s a pártérdekek befolyása alatt többé-kevésbé el lévén fogulva, rendszerint nem alkalmas ezen bírói funkciók teljesítésére.

Nálunk az 1848: V. t.-cz. szerint a választások feletti biráskodás joga a képviselőházat illeti. Azonban az 1874: XXXIII. t.-cz. 89. §-ában ki lett mondva, miszerint a „kérvény-nyel megválasztott választások érvénye felett a kir. kuria ítélt. Az anyagi és alakai szabályokat, melyek szerint a kuria ezen hatáskörében eljár, külön törvény fogja meghatározni. Ezen törvény megalkotásáig a választások érvénye felett a képviselőház dönt.”

Ezen törvény szerint tehát a megválasztott választások feletti biráskodás már bíróságra ruházott s e jogot, ideiglenesen, csak az új

törvény megalkotásáig volt a képviselőház gyakorlandó.

A magyar parlament tehát már 1874-ben határozta el, hogy a megválasztott választások feletti biráskodás bíróságra ruháztassék.

Az erre vonatkozó törvényt azonban, több e részbeni kísérlet daczára, megalkotni nem sikerült.

Az 1874-ben kimondott határozat következtében lön a jelen javaslat is beterjesztve, melynek sorsa felett a képviselőház nemsokára dönteni lesz hivatva.

Mielőtt azonban magának e javaslatnak ismertetésébe bocsátkoznánk, döntsük el, vagy legalább vitassuk meg röviden a kérdést. Szükséges és czélszerű-e, hogy a választások felett ne maga a képviselőház, hanem valamely más testület biráskodjék.

A képviselőház politikai testület, tagjai valamely politikai párthoz tartozó férfiak, kik e párt programjához kötik parlamenti működésüket.

A képviselőház tagjait tehát, azon ügyekben is, a hol itélniök kell, általában nem az igazságosság, hanem a politikai vezérelv: a czélszerűség fogja vezetni; pedig a biráskodás feladata az igazság kiderítése, szolgálata.

E mellett a jó párttag ritkán fogja szem elől tévesztani a pártérdekeket, melynek működését alárendelvé, független bíró nem is lehet, pedig a biráskodás egyik általánosan elfogadott alapelve, hogy senki se ítéljen olyan ügyben, melyben érdekelt, holott még a bizottságok megalakításában is nem a biráskodásra szükséges értelmi és erkölcsi kvalifikáció, hanem a pártzempontok a döntők, mert mindenik párt mentől többet igyekszik a saját tagjaiból e bizottságba beválasztani, melyek a megválasztott választások felett ítélnék.

Mentül több bizottságot választunk e czélra s mentül több tagból állanak ezek: annál több tagja a képviselőháznak fog befolyjni az ítélkezésbe; de annál kevésbé lehet e bizottságokat „szakértőkből“ összeállítani.

Ezekkel úgy hisszük eléggé beigazoltuk annak szükségességét, hogy a megválasztott választások felett egy a parlamenten kívül álló testületnek, független, szakképzett, részrehajlatlan bíróságnak kell itélni s hogy e jog átruházása által a képviselőháza mi veszedelem sem járul.

S az 1874. XXXIII. t.-cz. nemsok hogy ennek szükséges voltát elismerte, de meg is jelölte a bíróságot, melyre e jog átruházandó lesz: a magyar kir. kuriát.

Jelenlegi viszonyaink mellett a biráskodást másra, mint a kir. kuriára nem is ruházhatjuk.

Bemélt a szerencsétlen, akár csak egy halálraitelt is, még az utolsó órában is.

— Legyen a minék lennie kell, mondá elhatározottan. Én megvallom előtte szerelmemet.

És mégis, mikor szólni akart, mikor reá-nézett a szép istennő gögőse arására, torkán akadt a forró vallomás. Mit tegyen az ilyen kétségbeesett terrakotta szerelmes? Panaszol, barátjához fordul s kiönti előtte szívét, keservét.

A mi kis törpénk is így tett. Félénken odahajolt az aranyakat számláló törpéhez.

— Bátya, mondá neki, édes jó barátom!

A kincses zord arcczal nézett reá.

— Mi tetszik uram?

— Ah, felelt neki érzékenyebben a másik törpe, ne legyen olyan rideg irányomban, hiszen régen vagyunk együtt, jótormán rokonok is voltunk. Mindig tiszteltem önt, mindig biztam önben.

— Nyilván kölcsön akar kérni, mondá magában bosszusan a kis Harpagon.

— Most bajban vagyok, nagy bajban, csak ön segíthet rajtam, egyedül csak ön.

— Azt leád! mormogta bosszusan az öreg fősvény, aztán hangosan folytatta:

— Hm, hm, miben lehetek szolgálatára én, a ki anélkül is szegény ember vagyok, kinek annyi a gondja!

— Nem pénzbeli ügy ez! Ellenkezőleg, szerelmes vagyok.

— Ah, mondá felindultan a kincs sóvár törpe és szája széles mosolyra nyílt. Ki az? Hol van az ön szerelmének tárgya?

a kis törpe suttogva szólt:

— Lassan, vigyázva forduljon meg látja ott a falon azt a gyönyörű képet? Nos?

Az aranyzomjas törpe meglepetve szólt:

— Gyönyörű, valóban gyönyörű fehér-nép!

Ez utóbbi szavakat meglepetésében hangosabban mondta, a Vénusz-kép is meghallotta és — osodák csodája — nem neheztelt meg érte, hanem ellenkezőleg mosolygott. A kis törpe leszédült az íróasztalról ez elbájoló isteni mosoly láttára — mely azonban nem neki szólt.

— Nos, hát édes bátyám (engedje, hogy így szólítsam) ön jártasabb ember, idősebb is mint én, jobban tud beszélni, ön ismer engem jól, kérve kérem szóljon azzal a szépséges asszonynyal, mondja meg, hogy imádom, hogy nem élhetek nélküle és...

— Nos én...? kérdezte gunyosan a másik.

— Kérje meg a kezét. Babszolgája lesz, csak legyen az enyém, szeressen küssé, szánjon meg.

— Jól van barátom, mondá pártfogó hangon a törpe. En nem halogatom a dolgot, nyomban beszélek vele, úgy is hajnalodik, nemsokára reggel lesz s akkor mi álomra térünk. Így hát most mindjárt beszélünk.

— Most mindjárt, most mindjárt mondá rémege a szerelmes törpe.

A vén törpe pedig kiegyenesítve magát, oda billegett a kép elé. Mélyen meghajtotta magát és beszélni kezdett, majd halkabban csevegtek a szép képpel. A szerelmes törpe egyet-

len hangot sem volt képes megérteni. Pedig viszafojtott lélegzettel hallgatózott.

Ez idő alatt a legvigyabban csinálta a dolgát az a törpe, a melyiké a bor volt. Egyre hajtogatta a poharakat és vig mámorral álldogált ott, neki dölve az íróasztal lábának. Vigységét csak egy zavarta, a feje fölött levő szerelmes törpének keserves sóhajtozása. Ez is egyszerre elnémult. A véntörpe visszaérkezett követségéből.

— Nos, nos? kérdezte lelkenedezve a kis szerelmes.

A vén csufság ravaszul hunyorgatott.

— Hm, hm, hát barátocskám, barátocskám, maga nagy bolond!

— Hogyan, mit beszél? kérdezte szivszorongva a szerelmes.

A másik gunyosan kaczagott.

— Hehehe! Maga beleszeret egy ilyen előkelő dámába s aztán csak meg kéreti a kezét...

A szerelmes törpe szomorúan lehajtotta fejét, melyet csucos bányászsapka borított.

— Mit mondott ő, mit mondott hát? kérdezte reszkető hangon.

— Kosarat adott barátom, kosarat. Hisz ez természetes.

— Igaz, igaz, ismételte búsan a másik, természetes.

— Mert hát, folytatta az aranyak gazdája, mást szeret.

— Mást! kiáltott föl vadul a kis törpe. Ki az? Mondja meg?

— Semmi skandalum! morgott az öreg, majd meg édesen folytatta: hogy kit szeret,

Az olasz király és a béke.

— június 11.

Tegnap nyitotta meg az olasz király az új országgyűlést és egyuttal a parlament 19-ik ülészeit. Az ünnepségen jelen volt a királyné, trónörökös, a turini gróf, a diplomáciai kar és az előkelő hölgyvilág számos tagja fényes tolettében. A királyi párt, amint a parlamentbe hajtatott, az utcán csoportosult néptömeg lelkesen üdvözölte, s amidőn a képviselőház nagytermébe értek, a szenátorok és képviselők riadó éljenzéssel fogadták. A szociálista képviselők nem jöttek el a megnyitásra, de ott voltak a radikálisok, akiknek legtöbbje, köztük Cavalotti is, letette a fogadalmat. Boscot, Barbatot és de Felice-t nem hívták fel fogadalomra, mivel a hadi törvényszék által elítéltek képviselőkké nem választhatók.

A trónbeszéd legérdekesebb passzusát itt adjuk:

Még van felelősség, amely minden hazafira egyaránt háramlik, még van egy mű, amelyre mindnyájan hivatva vagyunk: a társadalmi béke. Kormányomnak, mint a közrend őrének, e békét erőszakkal kellett fenntartania. Egyetért velem azonban abban, hogy a polgártársak iránti jó akaratot mindenestre előnyben kell részesíteni az erőszak alkalmazása felett. És mivel a represszív működést a kegyelem követte és még nagyobb mértékben követni fogja, mihelyt a spontán állandóságnak biztosítéka az újra helyreállított rend által adva van, számítok rá, hogy az öntudatlanul cselekvőkre és félrevezetettekre hatékony befolyást fog gyakorolni a törvényhozás, mely hivatva van arra, hogy az emberi testvériség elvének mind magasabb és tényleges jelentőséget kölcsönözzön, mely irányban és célra az iskola nevelő hivatása is hatni fog.

Kormányzásom dicsőségét — mint önök azt tudják — a szükségben levők sorsainak javításában kerestem. Szerencsés események által megörvendeztetett családom boldogságát nem fogják jobban előmozdíthatni, mintha oda törekednek, hogy a nagy családban ne legyen senki, akinek az erőszak vagy gyűlölet szenvedést okozna. Ezekért a czélokért fog kormányom munkálkodni, ezeket a czélokot tartásuk velem együtt zemeik előtt.

Öszinte tisztelettel konstatalom ama viszony szívélyességét, mely a többi népek és a mi népünk, az én kormányom és a külföldi kormányok között fennáll. Európában általános béke van, a mi aka-

azt én épen, nem mondhatom meg. Hiszen még ő sem mondta ki határozottan, de úgy veszem észre . . .

— Igaz, igaz, tudom mondá keserűen a szerelmes, úgy látom, ön lesz a kiválasztott, hahaha! az aranyai.

És itt egy zokogási roham elfojtotta szavát. A szép asszony csodálkozva nézett a falról arrafelé. A szerelmes törpe egyszerre csak egyetlen hatalmas ugrással fölve leugrott a magas íróasztalról. A szép Vénuszfej elsikoltotta magát.

Ott hevert a földön a kis terrakotta törpe darabokban.

Másnap reggel a ház urnője haragosan beszólitotta a szobaleányt.

— Jutka! Maga megint nem vigyázott. Megint kárt csinált.

— Én instálom? Mit? Ne érjem el a holnapi napot, az isten úgy segítsen meg . . .

— Ne esküdjözzék. Ezt a törpét ki törte el?

— Én aztán nem, akármi legyenek, ha én.

— Hiszen itt más nem járt. Csak nem akarja velem elhitetni, hogy ő maga ugrott le innen. Maga az oka az egésznek, maga tette rosszul ide, maga vigyázatlan perszóna. Megérdemelné, hogy megfússze!

O nagysága ezrei haragosan kiment. Jutka pedig morogva szedte össze a kis törpe romjait, aztán beledobta a szemetes ládába.

Ez volt a kis takó törpe temetése. Ilyen sorsra jutott azért, mert bele talált szeretni törpe és szegény létére egy nagyon szép asszonyba, a ki valaha istennő volt, most pedig — nagyságos asszony.

ratunk folytán is, és semmi bizalmatlanság, semmi gyanu sincs többé szánkékaink iránt. Jogosult örömmel küldjük el tehát hajóinkat, hogy az összes hajóhadak békés találkozásán részt vegyenek, amelyek barátságos és szövetségeseim, a német császárnak auspiciumai alatt befejezett, csodálatra méltó művet felavatni készülnek.

IDÓJÁRAS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 759.1 milliméter, délután 2 órakor 757.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 19.5, délután 2 órakor C° + 26.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 4. délután 2 órakor D. 6. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Kostin ur haragszik.

— A morodai tanítóról.

Megemlékeztünk Kostin Péter morodai román tanító viselt dolgairol, kinek ügyeit Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő Arad megye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén is szelöztette. Tudvalevőleg arra kérte a tanfelügyelő a közigazgatási bizottságot, hogy tiltsa ki azonnal az iskolából ezt a hetvenkedő dászkaít, a ki megrontja a gyermekek szafias érzékét és már ügyet sem vett elbizakodottságában a hatóságokra.

Kostin ur most haragszik. Irt hozzánk egy levelet, a melyben kijelenti, hogy csupa hazugság az, a mit róla és ügyeiről beszélnek. Egyáltalán nem vetnék ügyet a fiók dákó-aptostol mosakodására, de hogy mégis közöljük az ő ékes irományát, tesszük ezt csupán azért, hogy a közönség saját leveléből is megismerje Kostin ur pökhendiségét, a miért újból megérdemelné, hogy ne legyen vele szemben egy cseppet sem elnéző a megye közigazgatási bizottsága.

Íme a kérdéses levél szóról-szóra:

Az „Aradi Közlöny“ Tekintetes szerkesztőségéhez!

Engedjék meg, hogy a helybeli sajtóba korportalt hírekhez pár szó által reflektáljam meg.

Míg önök itt izgató és nem tűrhető dologról beszélnek s míg önök az izgató és — csak képzelt — dolgot felhozzák a m. közigazgatási bizottságban, addig, mink itten semmiről semmit sem tudunk. — Sokat beszélnek önöknél a képzelt dologról. — Mink pedig arra sem gondolunk.

Higyék el, — van nekünk más dolgnak is itt faluhelyen — és nem avval foglalkozni! Önök azt mondják, hogy itt Morodán egy 13 tagú Dácó-oláhból álló dalárdát felállított és hogy azokkal izgató és magyar ellenes dalokat gyakoroljuk. — Nekem hozott dicsőség, már nagy — mert nem csak az én befolyással állított fel a dalárda, hanem mind a két tanító befolyásunkkal és nem csak 13 tagból.

De mihez, az arra vonatkozó miniszteri rendeletet velünk közölve lett, a dalárda tovább nem működött. Hazudásznak nyilvánítom, hogy: újból összehívtam volna a dalárdát, — tovább nem felel meg valónak az sem, hogy én a növendékekkel a templom udvarában husvét ünnep alkalmával énekeltem volna és hogy másnap az erdőbe, izgató és magyar állameszme ellen, és Barbárok-ról dalokat gyakoroltam volna, de a hatóság szétzavarta, ez ellen protestálok az egész művelt világ előtt, Mit? Kit? Erdő? Hol van erdő? Itt csak ugyan nincs! Rossz vért és intencióból származik mind — rossz indokból írta a tudósítójuk. — Öszintén lévén, mikor ezeket mind megolvastam, az eszem perczig meg állt és aztán nevettem.

Tévedt uton járnak és vannak vezényelve, mert biztosan tudom, hogy itt semmit sem fognak vadászni.

Tovább maradtam Morodán, 1895. június hó 9-én.

Tisztelettel:

COSTINU PÉTERU,
tanító.

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Június 12. —

Változó felhőzet. — Zivatarok. — Helyenként csapadék. — Hőüljedés.

Az arad megyei közkórház kibővítése.

— Saját tudósítónktól.

M a t a v o v s z k y Nándor dr. kir. tanácsos, az arad megyei közkórház nagyérdemű igazgatója, az orvosi pályán, valamint a közügyek terén eltöltött ötven év után sem leli örömét a nyugalomban, hanem inkább a munkában.

Erről tesz tanúságot az arad megyei közkórház szélesebb alapon nyugvó megnagyobbitása, a mely terv az ő örökösén javító és praktikus gondolkodó kezdeményezése folytán immár készen van.

Lapunk dolgozó társának volt alkalm a terveket J i r a s z e k Lajos műépítész irodájában megtekinteni, melyekről az alábbiakban referálunk.

Mindenek előtt szólnunk kell a jelenlegi kórház meghosszabbításaként és a kórház által már régebben megszerzett Dratsay-féle telken L betűben tervezett új épületről.

Ennek az emeletes új épületnek a kórház-utcai frontja 28 méter, míg az L betű udvari szára 73 méterre van tervezve.

Ezen épület földszintjén két terem lesz női szervi-betegek részére, termenként 20—20 ágygyal, valamint a betegek számához mért és a hozzá tartozó ápoló- és fürdőszobák. — Ugyancsak a földszinten lesz elhelyezve a szülészeti osztály.

Az emeleten két terem lesz berendezve a belgyógyászat számára, termenként 20—20 ágygyal. Három terem pedig még a sebészet számára 18 betegre rendezve be. Az emeleti osztályoknál külön vannak ismét az ápolói és fürdő szobák.

A volt Dratsay-féle telk hátsó részében egy egészen különálló pavillon lesz a terv szerint csupán elmebetegek részére.

A pavillonban 15 cella van a hozzátartozó mellékhelyiségekkel. A három oldalra néző földszintes pavillon beltekén csinos kert lesz, mely szintén csak az elmebetegek használatára fog állani. A pavillon kertre szülő részén széles, fedett folyosó lesz építve, mely az elmebetegek sétahelyül van berendezve.

A harmadik ujonan tervezett épület a kórház régi telkének, a Ferencz-térről vett hátsó, balsarkában lesz felépítve. Ez az épület is emeletesre van tervezve, még pedig a következő beosztással. A földszinten három terem a ragályos férfibetegeké lesz, míg egy nagy terem 19 trachomásnak a befogadására lesz berendezve.

Az emelet ugyan olyan beosztással van tervezve, külön bejárattal léposóval ellátva, mely kizárólagosan nők részére szól. Ugy a földszinti, valamint az emeleti beteg-szobákhoz hozzátartoznak még a megfelelő ápolói és fürdő-szobák, úgy szintén az összes új épületekhez a closetek.

Mindezen új épületek költségvetése, melyekről most szözlöttünk, mintegy 80 ezer forintot haladnak meg. Ezen összegnek körülbelül a felét A r a d m e g y e adja, míg a többi a kórház fogja viselni.

Ami a terveket, azoknak szakszerű beosztását illeti, arra nézve elég garantiát látnunk J i r a s z e k Lajos műépítészünk minden alkalommal kimutatott és a tőle várt eredmények kifogástalan megoldásával bizonyított tudásában, építési képességében.

A terveket a napokban fogja a megyei kórház-bizottság átvizálni, melynek ülése és az építést elrendelő határozata után, azonnal hozzáfognak az alapmunkálatokhoz, úgy, hogy még az idén a fedél alá is jutnak az új épületek.

HIREK.

Június 12. Szerda. Róm. kath. naptár: Fak. János. — Protestáns naptár: Fak. János. — Görög-keleti naptár (május 31.) Hermejás. — A nap kél 4 óra 5 perczkor, nyugszik 7 óra 56 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színháziépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— **A város közgyűlése.** Aradváros köztörvényhatósága ma, szerdán délután 4 órakor tartja meg júniushavi rendes közgyűlését. Kiválóan érdekesnek és élénk menetűnek ígérkezik az ülés, melynek tárgysorozatába a fontos közügyek egész légiója van főlvéve.

— **Halasztás a vízvezetési vállalkozónak.** A belügyminiszter tudvalevőleg az aradi vízvezeték tervein változtatásokat kíván tenni s ezért a vízvezetési vállalkozót felhívta a város, hogy a módosításokra vonatkozólag két hét alatt nyilatkozzék, elfogadja-e azokat avagy sem? A vállalkozó kijelentette, hogy mivel a módosításokban sok oly dolog van, mely az eredeti tervbe felvéve nem volt, még tizenöt napi halasztást kér. A tanács ezt javaslatba hozza a közgyűlésnek.

— **Az első közgyűlés.** Az országos szőlő-oltvány-telep részvénytársaság, mely oly szép auspiciumok mellett kezdte meg és folytatja a szőlők rekonstruálása érdekében indított működését, ma, szerdán délután 10 órakor tartja meg első közgyűlését az arad-osanádi vasúttársaság üléstermében. Erre a közgyűlésre itt is melegen felhívjuk az érdekelteket részvényesek figyelmét.

— **Csanádegyházmegyei hírek.** Deseewify dándor megyés püspök kinevezte Raschel Antal bocsári plébánost padói plébánossá és Groyczy Péter padói helyettes plébánost áthelyezte ugyanezen minőségében Kékre. Bocsára plébános-helynökül ideiglenesen Teffert Ferencz szakálházi káplán rendeltetett ki.

— **A lovasúti komfortábilk.** Az aradi közúti vaspályarészvénytársaság érdekes és praktikus újítást hozott be a közlekedés gyorsítása érdekében. Készítettet ugyanis egy fogatu lovasúti kocsikat, amelyek különbben már több nagy városban divnak. Az első ilyen kocsi tegnap indult utnak. Az új kocsi kényelmes berendezések, s külsőleg is igen csinosak, s valószínű, hogy általuk a kocsiváltás gyakoribb, s a közlekedés kényelmesebb lesz.

— **Térzene a várban.** A cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara ma délután fél 6 órakor a vár diszterén térzenét ad. A nyári szezonban minden szerdán lesz térzene.

— **Arad példáját egyre-másra követik a vidéki városok** abban a tekintetben, hogy magasabb fizetési rangosztályba soroztassanak. Most Brassóból jelentik az alábbiakat: Brassóban az állami tisztviselők és tanárok június 9-én tartott értekezletükön kimondták, hogy miután a lakásbér szabályozása óta Brassóban a lakások ára több, mint 30 százalékkal emelkedett s a tisztviselők ugyanennyit a lakásra ráfizetnek: Brassónak a III-ikből a II-ik lakásbér osztályba való áthelyezése végett küldöttség által kérvényt fognak a pénzügyminiszterhez benyújtani.

— **Kifogott holttest.** Megirtuk annak idején, hogy két lippai diák csolnakázás közben a lippai hid mellett a Marosba fullt. Az egyik szerencsétlenül járt diák holttestét április 4-én fogták ki. míg a másikat, Fünkeltstein Bernátot csak tegnap találták meg egy radnai vízi malom alatt.

— **Az agglagények ellen.** Meg-megújulnak a tervek, hogy az agglagényeket megadóztassák. Legújabbán Deoria volt állatorvos agitál az agglagényeségi adó mellett, és azt reméli, hogy ennek fényes sikerei lesznek. Az agglagényesség a 35-ik évnél kezdődnek. Aki e kort eléri és nőtlen azt irgalom nélkül 10 százalék adóval kell sújtani az állami adója után. Kivételnek ez alól persze a katonatisztek, tengerészek és katolikus papok. Valamint azok

is, akik anyjuk és testvéreik eltartása miatt nem nőülhetnek. A tervet sokan helyeslik, persze, leginkább a nők és a nagylányos apák.

— **Gyermek-ruha tolvaj.** A Kilenyi R. és társa aradi özég észrevette, hogy a kirakatjuk elől naponta lopják a gyermekruhákat. Lesbe álltak, s a tettest Friesz Magdolna személyében elosípték.

— **Az őshaza felé.** Zichy Jenő és expedíciója közelednek az őshaza felé. Május 31-ikén a Kaukázus hóborította csucsein át Tifliszbe érkeztek. Utjukba esett a Karbek-csucs melyhez Prometheusz mepdaja fűződik. A világ legpompásabb és legmagasabb utja ez Váladikarkától Tifliszig, a darjeli szoroson át, mely lépten-nyomon a szebbnél-szebb, panorámaszerű képekkel gyönyörködte és rettegteti az utazót. Az ut regényességét növelték a léptennyomon feltűnő régi várromok, bástyafalak, az orosz hadjárat évtizedes háborúkodásának emlékei. Kazbek állomásán túl rohamosan meredekké válik az út és 5000 lábtól 8000-ig emelkedik. Kobi és Gudaur állomások között az ország hólavínák és jéghegyek közé van bevájva, elborítással fenyegetve az utast. Itt már a Terch is hó és jéghegy alatt osörgedez. a magas csucsról egyszerre szédítően ereszkedik alá az út az Aragva völgyébe, 15 verszt (2 mértföld) alatt 4000 lábnyit esve. Az expedíció tagjait elragatta a panoráma, melyhez fogható sem Európában, sem másutt a világon nincs. Május 31-ikén 16 mértföldnyi utat tettek meg hogy elérjenek Tifliszbe, vágyaik célpontjába, ahol az egy hónap óta nélkülözött hazai levelek és hírlapok vártak rájuk. A társaság két-három héttig a Kaukázus déli vidékein utazik, aztán átkel a Kaspi tengeren Boknara felé.

— **Ellenjelöltek házassága.** Haskell sanfranciskói főügyész annak idején elbuktatta Knowlesz kisasszonyt. Félreértések kikerülése végett meg kell magyaráznuuk, hogy mint ellenjelöltjét buktatta ő el a kisasszonyt, mert annak is nagy pártja volt a főügyési állásra. De az udvarias győző úgy kenyerezte le az ellenpártot, hogy a kisasszonyt kinevezte helyettesül. Mivel ily körülmények között főügyész és főügyész-helyettes gyakran kerültek egymással hivatalos és talán félhivatalos érintkezésbe, a dolog vége az lett, hogy egymásba szerettek és most már örökké egy párton lesznek. A múlt héten volt az esküvőjük, melynek befejeztével hivatalos nászútra indultak a börtönök és fegyházak megvizsgálása mellőzésével.

— **Köszönetnyilvánítás.** Tekintetes Steinitzer József ur kegyes volt az „Első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület” menház alapja javára 10 forintot, és tekintetes Weil Alajos ur 5 forintot adományozni, mely nemcsak a adakozóknak és uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség nevében: Kohn S. N., elnök.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi kereskedelmi- és iparkamara az alsófoku ipariskola tanonczainak a tanévi vizsgák alkalmával leendő megjutalmazása okéjára 40 (negyven) forintot volt szives alólírt felügyelő-bizottsághoz juttatni, melyért eszenel nyilvánosan köszönetet mond az ipariskolai bizottság elnöksége.

— **Zálogház árverés** lesz ma Weisz Dávid zálogintézetében; felhívjuk erre az érdeklődők figyelmét.

HYMEN.

Nitsmann Jenő, a keszthelyi gazdasági tanintézet segédintézője június 17-én vezet ioltárhoz Kolozsvárott Kunoz Ami kisasszonyt, Kunoz Elek kir. tanácsos tankerületi főigazgató, volt aradi középiskolai igazgató leányát.

Fritz Ferencz, az aradi vaggongyár tisztviselője június 19-én vezet ioltárhoz Esztergomban Kádár Viktória kisasszonyt, özv. Kádár Istvánné leányát.

GYÁSZROVAT.

† **Lakatos Károly** elhunytáról vettük az alábbi gyászjelentést: Lakatos László és neje szül. Kóta Klára, gyermekeik Barna s neje Czizjaki Erzsébet s ezek gyermeke Erzsike, Rózsa férj. Czizjaki Gáborné — és Klára, ugy a boldogult gondviselőnéje, Kamitzki Etelka, valamint az elhunyt lelki barátja: Csapó Mihály és neje szül. Nagy Rozália nevében is mély fájdalommal tudatja forrón szeretett testvére, illetőleg sógor, nagybátya, rokon és barát Lakatos Károly, M. A. V. nyugtókalausznak, folyó hó 11-én, reggeli 5 órakor, életének 61-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei június 12-én d. n. 4 órakor fognak Orozgy-utoza 24. sz. a házból az ev. ref. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Arad, 1895. jun. 11. Béke poraira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Az ipartestület előjáróságának** igen élénk s látogatott havi ülése volt tegnap este 5 órakor. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése után, titkár előterjesztette az elnökségnek május hóra vonatkozó ténykedési jelentését és pénztárforgalmi kimutatását, melyből az előjáróságok örvendetesen vették tudomásul, hogy a házi pénztár bevétele 1200 frtot tüntet ki, s ebből maga a szálló közvetítés és elszállásolási díjak 115 frttal szerepelnek. Ugyanóság örvendetesen vette tudomásul az előjáróság a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak ama körrendeletét, mely szerint a és fémpari szakiskolák a harmadik éves tanfolyam rendszeresítése által azon magasabb fokú ipariskolák közé soroltattott, melyeknek elvégzése — illetve bizonyítvánnyal igazolt sikeres látogatása, a tanoncz bizonyítvány bemutatása és a két évi műhelybeli foglalkozás nélkül is elégséges a törvényben megjelölt s képesítéshez kötött mesterségek tüzésére.

Az ipariskolai bizottság átirata folytán, miután ez évben a jobb tanoncz képeségekre való tekintettel a vizsgákkal kapcsolatban munka kiállítás is fog rendeztetni dr Múlek Lajos buzdító példájára, ki maga 10 forintot ajánlott fel a jobb előmenetelt tanusított tanonczok jutalmazására, — az előjáróság is 15 forintot szavazott meg, s utasította az elnökséget, hogy a kiállítandó tárgyak elbírálására — az előjáróság kebeléből bíráló bizottságot küldjön ki.

Nagyobb vita fejlődött ki a cipész szakcsoport azon átiratának tárgyalásánál, melynek értelmében a szakcsoport f. hó 29-én és következő napján Aradon megtartandó országos kongresszusának költségeihez a testület pénztárából 74 frt 40 krt kért kiutalványozni. E. Illés László, Múlek Lajos dr., Komjáthy Zsigmond, Rajta György, Nikolic Péter elnök és többek hozzászólása után az előjáróság nemcsak azon szempontból nem tartotta megszavazhatónak a kért összeget, mert a testület egyes szakcsoportot szük anyagi viszonyai mellett a többinek rovására határozottabb anyagi támogatásban nem részesíthet, de azért sem, mert a kongresszus tárgysorozatában oly tételek vannak felvéve, melyek már az országos iparos kongresszusokon tárgyalatván, s mivel az ezen kérdésekben határozatok a testülettel közölve nem lettek, nehogy a védnökség gyakorolása által az aradi ipartestület az előző határozatokkal szemben dilemmába jusson, csak oly szerepet vehet magára, melyből az ügyek menetére való közvetlen befolyása nem lehet irányadónak tekinthető. Végül az összeg megszavazását, — mint olyat a mely a költségvetési előirányzatba felvéve nincsen, a számvétség is kifogásolta.

A múlt évi tagsági díj hátralékok behajtására vonatkozólag az előjáróság azon intézkedést tette, hogy a hátralékos nyugták keresztül vizsgálás végett a testületi számvévknek kiadatván, nehogy ismét több évi hátralék gyűljön össze — szeptember hó folyamán Arad szab. kir. váres tanácsához végrehajtás utján leendő behajtás céljából beterveztendők.

Az indítványok tételénél Kell Ignác emelt szót, kérve az ipartestület elnökségét, hogy a nőszabóság körében fellépett nagymérvű kontárság és iparjogi visszaélésekkel valamint az ugynevezett bejáró varrónőkkel szemben erélyes intézkedéseket léptessen életbe, mert a nőszabóság Aradon immár azon szomorú sorsra jutott, hogy alig fog annyit nyújthatni az azzal foglalkozóknak, hogy csak nagy küzdelemmel is megélhessenek. Titkár a tett indítványra válaszolva, hangsúlyozza, hogy miután a női szabóság oly közel áll a házi iparhoz, hogy azt egyes esetekben igen bajos attól elválasztani, napról napra merülnek fel az egyes ipartestületek kebelében e tárgybani panaszok s hivatkozván a budapesti kereskedelmi és iparkamara azon határozatára, mely szerint csakia, azok tekintetnek iparszertleg foglalkozó nőszabóknak, kik műhelyt és alkalmazottakat tartanak és hogy a házakhoz bejáró varrónéleányok nem tekintetnek iparosoknak, igéri, hogy az igazi kontárok és iparjoggal visszaélők ellen ezután is csak oly szigorral fog a testület eljárni, mint eddig.

Ülés végén a felszabadulók okmányai

vizsgálatván meg, melynek eredményeként felszabadult 82 tanuló, kikhez N i k o l i o s Péter elnök tanulságos lelkes beszédet intézett.

TANÚGY.

(—) **Évzáró vizsgálatok sorrendje az aradi állami főreáliskolán.** 1895. június 11-én délután 2 órakor róm. kath. hittan VII—IV. osztályban, 3 órakor izraelita hittan VII—IV. osztályban, 2 órakor ev. ref. hittan I—VII. osztályban, 2 órakor ágostai hittan I—VII. osztályban, fél 4 órakor gör. kel. román hittan I—VII. osztályban, fél 4 órakor kör. kel. szerb hittan I—VII. osztályban. 12-én délelőtt 8 órakor róm. kath. hittan II—III. osztályban, délután 2 órakor róm. kath. hittan I. osztályban, délután 2 órakor izraelita hittan I—III. osztályban, 17-én délelőtt 8 órakor érettségi vizsgálat, 18-án délelőtt 8 órakor I. o. nyelvek, III. o. reáliák, IV. o. német, francia, 19-én délelőtt 8 órakor II. osztály reáliák, VI. osztály német, francia, VII. osztály magyar, történelem, 20-án délelőtt 8 órakor III. osztály német, francia, V. osztály reáliák, 21-én délelőtt 8 órakor IV. osztály magyar, földrajz, VII. osztály reáliák, 22-én délelőtt 8 órakor II. osztály nyelvek, VI. osztály magyar, történelem, 24-én d. e. 8 órakor IV. o. reáliák. V. osztály magyar, történelem, 25-én délelőtt 8 órakor I. osztály reáliák. VII. osztály, német, francia. 26-án délelőtt 8 órakor VI. osztály reáliák. III. osztály magyar, történelem. V. osztály német, francia. 27-én délelőtt 9 órától I—VII. osztály torna.

(—) **Vizsgák az alsó foku ipariskolában.** Az aradvárosi alsófoku ipariskolában a tanévet záró vizsgák a következő sorrendben fognak megtartani: Juni 18-án (kedden) II. b, II. d, I. c, I. d, osztályokban; június 19-én (Szerdán) II. a, I. a, I. b, előkészítő haladó a, és előkészítő haladó b. osztályokban; június 21-én (pénteken) I. f, előkészítő kezdő b, előkészítő kezdő o, előkészítő kezdő d. kezdő e, és kezdő a, osztályokban, június 24-én (hétfőn) III, II, c, és I. e, osztályokban. A vizsgák mindenkor délután 6—8 órák közt tartatnak a polgári iskola épületében. A tanoncok kézimunka és rajzkiállításra a polgári iskola emeleti termében vasárnap, június 23-án és hétfőn, június 24-én tartatják meg. Az ipariskolai felügyelő bizottság ezen vizsgálatokra az összes aradi iparosmestereket s az érdeklődő közönséget ezennel tisztelettel meghívja.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Az aradi építkezések.

Az „Aradi Közlöny“ tekintetes szerkesztőségének Aradon.

Becses lapjának f. hó 9-én megjelent 131-ik számában az újdonságok között foglalt „Leszakadt kapuzs“ közleményre engedje megjegyezni a következőket.

Nem minden esetben a hallatlan olcsó építkezés az okozója az épületek erősebb megrepedésének és egyes részek le omlásának mint azt b. lapjában olvastam, hanem sajnos tapasztalatom után mondhatom, hogy egyedüli és legfőbb oka az építők gondatlan mondhatni lelkiismeretlensége melyet alábbi ténynyel is igazolhatok.

1891. év június hóban B a l o s ó Antal építész Edelszpacher-utcai új lakházam építését befejezve 5—6 hó után már a falak, tehát nem holmi „diszek“ annyira repedeztek, s a tűz fal szintén oly erős repedést és kiféledést mutatott, hogy az tűz veszélyesnek mutatkozott, s dacára a szerződés szerinti egyévi jót állásnak s tolytonos sürgetéseimnek a javítást ezen építész kötelessége ellenére is nem jött megcsinálni hanem midőn már tovább nem várhattam, kénytelen voltam drága pénzen más mesterrel az épületet vasakkal össze erősíteni.

Ugyancsak 1894. év Juniusban Dezső-utcai telkemen egy új lakházat F r i k k József építéssel készítettem, melynél tekintve, hogy ezen időben a téglára magasabban állott, mint előbbi építkezéseimnél, mégis tetemesebb árkülömböt élveztem, s oly szilárd és tömören s minden várákozást kielégítően

* Ámbátor az a téves hír, melynek ez a közlemény alapjául szolgált, már lapunk tegnapi számában meg volt erősítve, mégis helyén valónak látjuk a fönnebbi sorokat közzétenni, illusztrálására annak, miként történik nálunk sok esetben az építkezés. A szerk.

készítette ezen házamat, hogy dacára egy éves fenállásának, azon mai napig a legkisebb repedés vagy egyéb rongálódások sem észlelhetőek.

Szóval az bizonyít be, hogy nem mondhatjuk mindig azt, hogy ami olcsóbb, az rossz is, mert itt ennek éppen az ellenkezője van bizonyulva, hanem igen is helyes volna az, ha némely építész egy kissé az épített érdekét is szívében hordaná, mert egy kis jóakarattal lehet jót is csinálni, ha nem is fizetjük két árán.

Midőn tek. szerkesztő urat arra kérném, sziveskedne soraimnak b. lapjában helyt adni, magamat szívességébe ajánlva, vagyok teljes tisztelettel

Aradon, 1895. jun. 10.

B O D J Ó Z S E F,
hástulajdonos.

Ma szerdán,
június 12-én és holnap csütörtökön
Dobránszky
kerthelyiségében
A NAGYVARJASI
GYERMEK-ZENEKAR
karmesterük személyes vezetésével
HANGVERSENYT
rendez.
Kezdete 7 órakor. Belépti-díj 10 kr.

TÁVIRATOK.

Éltre való eszme.

Budapest, június 11. (Saj. tud. táv.) Több nagyobb itteni bankintézet azon tervvel foglalkozik, mely szerint az összes magyarországi helyi érdekű vasutakat egy társasággá kívánja alakítani. A mozgalom élén R a d ó főispán áll, ki a dunántúli helyi vasutakkal már tárgyal is. A német bankok nagy készséggel hajlandók a tőke beszerzésére.

Földrengés.

Balassagyarmat, június 11. (Saj. tud. táv.) A mai nap folyamán néhány percnyi földrengés volt, nagy rémületet idézve elő, de nem okozott semmi kárt.

A külügyminiszter programja.

Bécs, június 11. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáció külügyi albizottságában T i s z a elnök üdvözölte G o l u c h o v s z k y t aki megtartotta rövid exposeját a következőképen:

Méltányolva K á l n o k y érdemeit folytatandja annak politikáját. Az ő programja: törhetlen ragaszkodás a hármasszövetséghez és a legjobb viszony fönntartása a többi hatalmakkal. Rendszer változásról szó sincs s a helyzet általában kedvező. M a g y a r o r s z á g é r d e k e i s z í v é h e z v a n n a k n ö v e s a z o k a t m i n d i g s z e m e l ő t t t a r t a a d j a, (Eljenzés) kereskedelmi érdekeinket consulatusaink útján fejlesztendi.

F a l k előadó rokonszenvvel üdvözli, A p p o n y i pedig hangsúlyozza a Balkán államokkal szemben szabadság és minden protektorátust kizáró politika szükségét, Z i c h y Nándor fentartás nélkül üdvözli a minisztert, A b r á n y i Kornél a román izgatások megfékezésére Erdélyben erődítvények föllállítását sürgeti. — K e g l e v i c h István az erődítéseket fölöslegesnek tartja. G y u r k o v i c h fel-

szólalására a miniszter megígérte, hogy a szerbiai utlevélkényszer ügyében intézkedni fog.

A költségvetést általánosságban és részleteiben megszavazták.

Kivételes állapot Bécsben.

Bécs, június 11. (Saj. tud. táv.) Mint hírlik, a városban észlelt nyugtalan-ságért a kivételes állapotot elrendelhetik.

A sertésvész Ausztriában.

Bécs, június 11. (Saj. tud. táv.) A hivatalos lap rendeletet közöl, amely a sertés vész elleni intézkedésekről szól és a sertésvést ismerteti.

A királyné utja.

München, június 11. (Saj. tud. táv.) Erzsébet királyné ma reggel ideérkezett. A pályaudvaron leánya, Gizella főhercegnő fogadta.

A király adománya.

Róma, június 11. (Saj. tud. táv.) R e v e r t e r a követtel királyunk jelentékeny összeget küldött a pápának egy ruthen kollegium alapítására.

A kieli ünnepélyek.

Hamburg, június 11. (Saj. tud. táv.) B i s m a r c k herceg élénk sajnálatának kifejezése mellett egészségi állapotára való tekintettel nem fogadta el a senatus meghívását, hogy részt vegyen az északi-keleti csatorna megnyitásában.

Pétervár, június 11. (Saj. tud. táv.) A czár Kronstadtban megtekintette a Kielbe indulandó hadihajókat. Az inpozans ünnepélyességet nagyközönség nézte végig.

Kiel, június 11. (Saj. tud. táv.) Az osztrák-magyar hajóraj ma ide érkezett. Az itt levők hurrákkal fogadták.

Bánya szerencsétlenség.

Kassovitz, június 11. (Saj. tud. táv.) (Hajnali fél 4 óra.) A „Gottes Segen“ nevű tárnában kiütött tűz keletkezésének okát még nem tudják. A tűz még tart. Most falat akarnak vonni a tűz terjedésének meggátlására. Ötven eszméletlen munkást, 9 holttestet, köztük 2 bányamestert hoztak felszínre; 15 munkás hiányzik még. Attól félnek, hogy eddig megfulladtak.

Az örménykérdés.

London, június 11. (Saj. tud. táv.) Az alsóházban Ambrose ma azt kérdezte a kormánytól, hogy nincs-e szerződéssel kötelezve, hogy az örmény ügyekbe beavatkozzék és kényszerítse a portát a közbelépő hatalmak akciójának respektálására. G r e v y akormány nevében feleletül utalt egyszerűen a berlini szerződésre.

Mozgósított orosz csapatok.

London, június 11. (Saj. tud. táv.) Moszkvai jelentések szerint a „Daily Chronicle“ közli: A kaukázusi orosz hadsereg huszadik osztálya parancsot kapott Karsba és más orosz-török határvárosba vonulni, s a szállítók nagy mennyiségű élelmiszer beszerzésére utasítottak.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi- és iparkamarából.

— Teljes ülés június 11-én. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután 5 óraker tartotta teljes ülését Kristyóry János elnökle alatt.

Elnök megnyitván a gyűlést, a jegyzőkönyv hitelesítésére Kohn S. N. Rajta György és Müller József tagokat küldte ki.

Napirend előtt Heinrich Sándor kért szót. A mult ülésen midőn az elnök székfoglalóját tartotta, nem volt jelen s azt csak utólag olvasta. Azért csak most reflektál arra, örömet fejezve ki a székfoglalóban nyilvánuló ambícióra, komoly munkára törekvés fölött. Részéről is kötelességének tartja az elnököt üdvözölni s azt hiszi az összes tagok nevében biztosíthatja őt, hogy ebbeli törekvésében mindnyájuk föltétlen támogatására számíthat. (Eljenzés.)

Kristyóry megköszönte a bizalmat, mire az elnöki közléseket vették fel.

Mindenekelőtt az elnök jelentette be, hogy a néhai Baross Gábor tetemeinek ünnepélyes mauzóleumba helyezésétől és Marschall titkár képviselték a kamarát s a ravatalra diszes koszorút helyeztek a kamara nevében. Bemutatta özvegy Baross Gáborné levelét melyben az meleg hangon mond köszönetet a kamarának kegyeleért.

Ugyancsak elnök jelentette, hogy ezen alkamat felhasználva tisztelegtek Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszternél és Vörös László államtitkárnál, kérvényt adva át az iránt, hogy az aradi pályaudvar kibővítési munkálataira szükséges költségek első részlete állíttassék be az 1896. évi állami költségvetésbe. Ugy a miniszter, mint az államtitkár előzékenyen fogadták a kamara képviselőit, azonban az ez idő szerinti nem kedvező pénzügyi helyzetre való tekintettel nem helyezhették kilátásba a kérelem azonnali teljesítését.

Az elnöki közlések során bemutatta elnök a kamara 1894. évről szóló nagy jelentését. A teljes ülés elismerését fejezte ki a kamara titkárainak az érdemes mű megírása körül kifejtett fáradozásukért.

Azután áttért a napirend tárgyaira. Ezek során az ügyforgalmi jelentések tudomásul vétettek. Kurtics község helypénzdijszabálya és Kondoros község mázsadijszabályzata jóváhagyandónak véleményeztetett.

A kereskedelemügyi miniszter azon leiratát, melyhez képest az egyetemes kamarai gyűlések rendezését nem tartja szükségesnek, mert neki megvan a joga ilyen gyűlést bármikor összehívni, tudomásul vették.

Ugyanazon miniszter felhívása folytán a kamara a rongyokra kivetett kiviteli vám megszüntetése mellett foglalt állást, mert a papirgyártásban nálunk már fele se kell az itt gyűjthető rongynak és millióra menő érték kallódik el azáltal, hogy a rongyszedés megszűnt.

A honvédségi lábbeli szállítás iránt érkezett miniszteri leiratok tudomásul vétettek, a tett intézkedések jóváhagyattak és az elnökség meghatalmaztatott, hogy az ajánlatok beérkezése után a felosztási tervezetet elkészítse.

Kellemes tudomásul szolgált az a miniszteri leirat, mely szerint a pénzügyminiszter a vidéki városokban emelendő új épületek adómentességi tartamának kiterjesztése iránt az egyenes adók reformjával kapcsolatosan szándékozik intézkedni.

Miután a szlatinai vegyészeti gyár betegpénztárának alapszabályaira vonatkozólag az előadói javaslatához képest megadatott a kamara véleménye, a budapesti társkamara megkeresése folytán kimondta a teljes ülés, hogy elvben csatlakozik a millenniumi kiállítás idejében Budapesten tartandó kamarai kongresszus eszméjéhez.

Puj község ama határozatát, melylyel a husmérést korlátozni kívánja, nem véleményezte a teljes ülés jóváhagyására.

A gyógyszerek és gyógyanyagok árusítását szabályozó belügyminiszteri rendelet módosítása érdekében a meghallgatott szakértők véleményének értelmében felterjesztés intézése határozatott el, mert a szóban forgó rendelet nem számol a gyakorlati élet követelményeivel s a kereskedelem rovására egyoldalú kedvezésben részesítette a gyógyszerészetet.

Ezután előterjesztetett a kiküldött bizottság javaslata, melyet a „Szövetkezetekről” szóló törvénytervezetre készítettek a miniszter felhívása folytán. A bizottságnak Mittler Izidor dr. ügyvéd volt a felkért előadója s az ő beható és tartalmas munkáját a kiküldött bizottság úgy, mint a közös bizottság kevés módosítással fogadta el. A teljes ülés is hozzájárult a javaslatokhoz, melyek a tulságos szigorral készült törvénytervezetet a gyakorlati élet követelményeivel összhangba hozni vannak hivatva. A teljes ülés nagy méltánnyal adózott a szép munkálatnak, mely nyomtatásban is kiosztatott és a jegyzőkönyvhez egész terjedelmében csatoltatik.

Kohn S. N. kamarai tag ajánlatára a közös bizottság véleményével Ottenberg Tivadart, a megyei takarékpénztár titkárát a kamara levelező tagjává választotta.

Végül a számvizsgáló bizottság mutatta be az 1894-ik évi kamarai zárszámadást. Ennek adataiból kiemeljük a következőket: a kamarai pénzkészlet 1894. január 1-én az előző évi zárszámadás szerint 11,281 frt 88 kr volt. Az 1894. évi bevételek tettek 12,798 frt 25 krt, a kiadások 12,726 frt 12 krt és így 1894. december 31-én a pénztári készlet 11,354 frt 1 krral vétetett fel. A bevételek 72 frt 13 krral multák felül a kiadásokat. A kamara vagyoni álladéka pénztári készletben 11,354 frt 1 kr, az adóhivataloknál künnlevő járulékhátralékok várható 50 százaléka 3029 frt 43 kr, összesen 14,383 frt 44 kr. A nyugdíjalap bevételei 863 frt 46 krt tettek s a nyugdíjalap vagyona 11,800 korona névérékű 4 százalékos magyar aranyjárdék, 900 frt névérékű 4 és fél százalékos italmérsi jövedéki kötvény valamint 163 frt 10 kr készpénz.

A számadások jóváhagyatván, a felmentvény megadatott, mire a pénztárnok az ügyrend értelmében lemondott. A teljes ülés Hann Alajos pénztárnokot egyhangulag újra megválasztotta s neki buzgó működéséért köszönetet szavazott.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog közég jelentése. —

Budapest, június 11.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltlen kínáltak, a vételkezdő tartozkodó volt, s az irányzat meglanyhult. Elkelt 15000 mm. 5 krral olcsóbb áron.

	mmassa	kilogramm	frt
Tiszavidéki	200	82.	7.65
"	200	80.	7.55
"	200	78.	7.0
Pestvidéki	200	79.	7.45
"	100	79.	7.40
"	300	79.	7.42 ^{1/2}
Székesfehérvári	1850	80.	7.57 ^{1/2}
"	1850	80.	7.57 ^{1/2}
"	350	79.	7.45
Felsőmagyarországi	200	82.	7.55
Raktáronkon	600	78.	7.30
Serlei	2000	79.	6.75
"	4000	78.	6.55
Román	3100	78.	6.25
Zab	100		6.95
"	100		6.92 ^{1/2}
"	100		6.90
"	100		6.85
"	300		6.70

Határidőüzlet: Amerikából érkezett lanyhább jegyzések következtében nálunk is lanyhán indult az üzlet buzában és tengeriben s a gyenge üzletmenet következtében úgy is sarultak.

Zárul 12 óraker:

Őszi buza	7.35—7.37
Buza május—júniusra	7.32—7.34
Őszi rozs	6.28—6.29
Tengeri május—júniusra	6.32—6.34
Tengeri július—augusztusra	6.35—6.37
Őszi zab	6.01—6.02
Repose	10.80—10.85

Külföld: New-York: buzára $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{8}$, tengerire $\frac{1}{2}$ lanyhább Chicago: buzára $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$, tengerire $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ lanyhább. Páris tartott, London szilárd, Liverpool csendes.

Értéktőzsde: Valamivel lanyhábban indult az üzlet, míg később bécsi szilárdabb jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett nálunk is szilárdabb árfolyamok jegyeztettek.

Zárul 12 óraker:

Osztrák hitelrészvény	408.40
Magyar hitelrészvény	495.50
Osztrák államvasút	446.25
Rima-Murányi	261.50
Lombard	113.25

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi június hó 10-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) —. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) —. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilon felüli súlyban) 44.—45. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 42.—43. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kilon terjedő súlyban) —. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilon felüli súlyban) —. krig. — Közép (pkint 220—280 kilon súlyban) —. krig. — Könnyű (pkint 220 kilon terjedő súlyban) —. krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 250 kilon felüli súlyban) 44.—45. krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 44.—45. krig. — Könnyű (páronként 220 kilon terjedő súlyban) 43.—44. krig. Sertésállomány szám 1895. június hó 7-én volt készlet 46992 darab. 1895. június hó 8-án felhajtott: — darab. 1895. június 9-én elszállított 8818 drb. 1895. június 10-én maradt készletben 43,174 drb. — A hizottsértés üzletirányzata: Helyzet állandóan súlyos.

Szeszület.

— Június 11. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban avers szesz 53.—, kicsinyben 58.50 hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, június 11. d. a. 5 óra.

F	a	J	Irányzat	100 kg. ár	
				frttól	frtig
Buza bányai uj				7.30	7.55
Buza tiszavidéki				7.35	7.60
Buza pestvidéki				7.30	7.55
Buza fejmegyei				7.30	7.55
Buza bácskai				7.40	7.65
Rozs uj, I-ső rendű				6.15	6.20
Rozs uj, II-od rendű				6.05	6.10
Arpa takarmány				6.—	6.20
Arpa égetni való				6.30	6.60
Arpa sörfőzdei					
Zab				6.85	6.90
Tengeri bányai				6.45	6.50
Tengeri másnemű				6.40	6.45
Kaposzta-repose bányai					
Köles				6.—	6.60
Buza márcz.-ápr.				7.35	7.37
Buza szept.-okt.				7.33	7.34
Buza máj.-jun.					
Rozs szept.-okt.				6.28	6.30
Tengeri máj.-jun.				6.36	6.37
Tengeri jul.-aug.				6.39	6.40
Tengeri októberre					
Zab márcz.-ápr.					
Zab szept.-okt.				6.—	6.01
Kaposzta-repose sug.-szept. 1894.				10.80	10.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. június 11.

Magyar aranyjárdék $4\frac{1}{2}\%$	123.50
Magyar koronajárdék $4\frac{1}{2}\%$	99.15
Magyar arany $4\frac{1}{2}\%$	125.25
Magyar ezüst $4\frac{1}{2}\%$	103.25
Magyar keleti vasút 1876.	124.25

VIZJELZÉS.

1895. évi június hó 11-én reggel 7 óraker észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőznél:

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vízállás	
			Vízállás	Mérték
Branyicska	+ 18°	felhős	+ 198	—
Gyulafehérvár	+ 18°	felhős	+ 52	—
Arad	+ 23°	felhős	+ 184	—
Makó	+ 19°	esős	+ 364	—
Szeged	+ 16°	esős		

Δ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Δ — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad. 1895. június 11.

A m. kir. felyammérőki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Június 11. —

Fehér Kereszt szálloda: Jalky Erlich kereskedő, Drezda. Englandt Károly kereskedő, Budapest. Dr. Oltán N. Versecz.
Három Király szálloda: Dr. Hollós Ferenos ügyvéd, Szászrégen.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

11664/1895

Hirdetmény.

Közírá tészük, hogy a csász. és kir. külügyminiszter ur részéről nyert tudósítás szerint a szász kir. kormány intézkedett, hogy azon idegen országbeli munkások, kiknek hazájában himlőoltási kényszer egyáltalán nincs, vagy csak tiz éven belül áll fenn, Szászországba érkeztek-
kor védhimlőoltásnak vetessenek alá. Kivétet-
nek ezen elbánás alól azon munkások, kik ki-
mutatni képesek, hogy eredménnyel oltva van-
nak, vagy hogy valódi himlőt állottak ki.

Arad, 1895. évi június 5-én.

A városi tanács.

11840/1895.

Hirdetmény.

Közírá tészük, hogy a nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak 25963/895 szám alatt kelt intézvényével megengedett, hogy a Selmecz- és Bélabánya szab. kir. bányavárosoknak tulajdonát képező Vihnye fürdő gyógyfürdőnek neveztesse.

Aradon, 1895. évi június 5-én.

A városi tanács.

865/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke az iratosi uton emelendő új vámház felépítésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt folyó évi június hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 1038 frt 44 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895 évi június hó 10-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. Belügyminiszteriumnak 3. (302) 95. sz. a. kelt körrendelete nyomán közírá tészük, hogy mind az ipartelepeken és gyárakban, mind bármely más ipari vagy gazdasági munkavállalatnál, illetve foglalkozásnál előfordult minden egyes baleset az illetékes rendőri hatóságnak tudomására hozassék, illetve elrendeljük, hogy minden baleset, mely egy vagy több alkalmazott, illetve munkás megsértését vonta maga után haladéknélkül a rendőrkapitányi hivatalnak legfeljebb 24 óra alatt bejelentessék és eme bejelentésre a munkaadatokat és azok megbízottjait azzal kötelezzük, hogy annak elmulasztása mint kihágás, az 1879. évi XL. t. cz. I. és 16. §-ai alapján 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetében pedig 10 napig terjedhető elzárással lesz büntetendő.

Arad, 1895. évi május hó 29.

A városi tanács.

1452/1895.

Hirdetmény.

Közírá tészük, hogy a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszterium 37554/95. számú rendeletével a kőbányai piacon a sertések között fellépett betegségnek heveny fertőző természetére való tekintettel ezen betegségnek mielőbbi megszüntetése érdekében, sertéseknek a nevezett piacra való szállítását vagy hajtatását betiltotta.

Arad, 1895. május 29-én.

A városi tanács.

6215/18 sz.

Hirdetmény.

A bekövetkezett melegebb időszakokra való tekintettel a közegészség és köztisztaság fenntartása érdekében, a tisztí főorvos véleménye alapján a következő alább írt óvrendszabályok teljesítését rendelem el.

1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői kötelesek a trágyát, szemetet és egyéb hulladékot az udvarokból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői pedig mindennap; a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét felsepertetni, a vízlevezető folyókat kitakarítani és mész tejfel fertőtleníteni.

2. Az utcára vagy a folyókákba szennyest vizet kiönteni, elhullott állatot, vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádban vizet tartani, melyben 100 liter vízre 5 klgr. nyers carbolsav feloldott állapotban álljon, vagy pedig I rész oltatlan mézből, 4 rész vízre készített méztej oldatot készíteni és ezen folyadékokból az árnyékszékbe, minden üldhelyre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenítenők a pissoirok, szeméttartó ládák, szemét gödrök és az udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

5. Szűk udvari házak kapui reggeli 5 órától esti 10 óráig zárva tartandók.

6. A kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók, közelükben minden mosogatás öblögetés kerülendő, a mellettük netán lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolások kiszáritandók, behomokolandók, szárnyas vagy egyéb állatok fűrésztői a kuttól távol létesítendők, nehogy a kut vize a szennyest viz lezivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.

As orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán jó visú kutak vize élvezendő. Ugyazintén kerülendő a Maros folyó vizének használata, a mennyiben azonban az el nem kerülhető, úgy az csak felforralás után élvezendő.

7. A mészárszékek, valamint a piacon áruló hentesek vágó tőkái, asztalai és a mérleg legtisztábbban tartandók; megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyümölcsöt a párolásra szánt félérett gyümölcs kivételével, üzlethelyiségekben vagy piacon elárutítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik, élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatnak és megsemmisítetnek.

8. Nem élő, de még friss halak árulása a további intézkedésig csak. Déli 12 óráig engedtetik meg. Az el nem árutított halak pedig a már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók.

9. Bérkocsik, fuvarosok és a közúti vaspálya álló helyei úgy a városban, mint a vasúti pályaháznál naponta többször felseprendők és a külön kiadott utasításhoz képest bő vízzel lelocsolandó s annak megtörténte után naponta három ízben méztejvel vagy csesyl mézszel fertőtlenítenők.

Mindazok, kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem foganatosítják; kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t. cz. §-ában előírt pénzbírsággal fognak büntetettetni. Az előírt óvintézkedések foganatosításának pontos és szigorú ellenőrzésére az összes rendőri közegek utasítva lettek.

Aradon, 1895. május 10-én, a kapitányi hivatal mint I. foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

6921 kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter ur 35293. sz. a. kelt intézvényével a sertéseknek Aradvármegye területéről való elszállítását megtiltotta.

Ezen körülményről a sertés kereskedőket és sertés tartó gazdákat tudomás vétel és alkalmazkodás véget arról értesitem, hogy a járlatoknak Aradvármegye területéről való kivitelre leendő kiállításai a mai nappal megszüntetett.

Arad, 1895. évi június hó 1-én.

Sarlot,
főkapitány.

6699/1895. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi magy. kir. miniszter urnak 1892. évi márczius hó 5-én 14837. sz. a. kiadott s a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó körrendelete értelmében értesitem az érdekelteket, hogy június hó 1-től augusztus hó 1-ig eső vasárnapokon az alábbi jelölt ipari munkák és kereskedelmi üzletek csak délelőtt 10 óráig gyakorolhatók, u. m.:

1. a gépiparnál a sürgős és halaszthatlan javítási munkák;

2. a kis iparnál sürgősen rendelt javítási munkák;

3. a pékiparnál az áru elkészítése és szállítása;

4. a mészáros, hentes és kolbászkészítő iparnál az elkészítés, elárutítás és szállítás;

5. bank és váltó üzletek;

6. boltok minden kereskedelmi elárutító és szolgálat közvetítő üzletek;

7. borkereskedések;

8. cselédszerző intézetek;

9. elárutító üzletek;

10. fehérítési iparnál;

11. fűszer, rövidáru, divat, vas és egyéb kereskedések;

12. vadkereskedések;

13. baromfi kereskedések és minden más hasonló ipari és kereskedelmi üzletekben az elárutítás és házhoz szállítás;

14. szatócs üzletek;

15. kereskedelmi és ipari irodákban a kereskedelmi és ipari alkalmazott irodabeli munkája.

A jelen hirdetményben foglaltakat azzal adom értésére az érdekelteknak, hogy mindazok ellen, kik az előírt rendelkezéseket be nem tartják, az 1891. évi XIII. t. cz. 6. §. értelmében fog a büntető eljárás folyamatba tétetni.

Kelt Aradon, 1895. évi május hó 27-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

5407/1895. sz. kh.

Hirdetmény.

Felmerült esetről kifolyólag a közfogyasztás céljából a piacon árutítani szándékoló ugynevezett kneip borjunak a piacon akár a sátorban, akár nyílt helyen való megnyuzását, felboncolását és feldarabolását, köztisztasági és közegészségi tekintetből ezennel betiltom s figyelmeztetem mindazon mészáros, hentes és bárányvágó iparosokat, hogy a piacon közfogyasztásra és eladásra szánt ugy nevezett kneip borjut a piacra megnyuzott, felboncolt és feldarabolt állapotban, szállítsák ki, mivel ellen esetben az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-a értelmében fognak büntetettetni.

Kelt Aradon, 1895. évi ápril hó 11-én a kapitányi hivatal mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

ENGEL D.

Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 28.

CZÉG-, CZIM- ÉS CZIMERFESTÉSZETI MŰTEREM,

zászló- és diszitési-czikkek gyára,

készít minden szakbéli cikket izléses és tartós kivitelben a legolcsóbb árszámítás mellett.

Czimerek, zászlók és egyéb diszitési tárgyak kölcsönbe adtnak.

Nagy raktár: Lampionok és léghajókban.

6665/1895. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy a Soborsin-Valemárei Maros hidon szükségelt javítási munkálatok vállalat utjáni biztosítása céljából 165 frt 84 kr. azaz egy-százhatvanöt forint 84 kr. kikiáltási ár mellett Lippán a m. kir. kincst. Ispánság hivatalos helyiségében

1895. jun. 26-án d. e. 10 órakor

felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett írásheli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetés alólirott ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Lippán, 1895. évi június hó 6-án.

633. Magy. kir. kincstari ispánság.

369/895.

Árlejtési hirdetmény.

M. Pécska község képviselő testületének 118/894 s Aradmegye Tekintetes törvényhatósági bizottságának 64/895 számú határozatával M. Pécska községben 770 frt 56 krban előirányzott költséggel építtetni engedélyezett jégverem s egy 600 forintban előirányzott költséggel építendő zsilip építésének biztosítására M. Pécska községhezánál 1895. évi június hó 23-án d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni óhajtok azal hivatnak meg; hogy bánompénz fejében 78 frt illetve 60 frt teendő le. A további feltételek, terv- és költségvetés az előjárásnál az árlejtés napjáig bármikor megtekinthetők.

M. Pécskán, 1895. június hó 7-én.

Povázsay Soma

Kovács János

jegyző.

632.

biró.

5443/1895.

Hirdetmény.

Közhirrre tesszük, hogy az 1883. évi XXXIV. törvényzikk módosításáról szóló 1890. évi XXIII. t. cz. értelmében a m. kir. honvédségi Ludovika Akadémiában szervezett tisztképző tanfolyamban az 1895-96-ik tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény a nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszterium által leküldetvén, az levéltárunkban bármikor megtekinthető.

Arad, 1895. márcz. 20-án:

A városi tanács.

2243/1895. sz. RADNAI járási fszbirótól.

Hirdetmény.

O-Paulis községben 431 birtokos által birlalt 737 hold ^{895/1800} □-öl kiterjedésű szőlőterületen a hegyközség ügyeinek intézésére hivatott és az 1894. évi XII. t.-cz VIII. fejezetében megszabott hatáskörrel felruházott ó-paulisi hegyközség megalakítandó lévén az ó-paulisi szőlőbirtokos urak az idézett törvény végrehajtása tárgyában kiadott mult évi 48000 sz. földművelési miniszteri rendelet 62. §-ának b. pontja alapján az O-Paulis községben **f. évi július hó 6-án** a körjegyzői iroda helyiségeiben megtartandó

alakuló közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tájékozással megjegyeztetvén, hogy

1. Az idézett törvény 69. §-a szerint 800 □-öl vagy ennél csekélyebb terület birtokosa egy szavazattal bir, az ennél nagyobb terület birtokosa pedig annyi szavazathoz tarthat igényt, a hányszor nyolczszáz □-öl területű szőlő birtoka van.

Az összes 431 hegyközségi birtokosok szavazatainak $\frac{1}{4}$ részénél azonban több szavazatot saját nevében egy birtokos sem gyakorolhat.

2. A hegyközség alakuló gyűlésében a törvény végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendelet g) pontja szerint a szavazást minden esetben az kezdi meg, ki nek a hegyközség kötelekbe vonható területen a legkisebb birtoka van.

3. Ugyancsak a fennebb hivatott miniszteri rendelet g) pontjának második bekezdése szerint a szavazás meghatalmazott által is gyakorolható.

Miről tekintve azt, hogy a többször érintett miniszteri rendelet 62. §-ának b) pontja második bekezdése szerint a tisztelt birtokos uraknak külön végzésekkel való meghívásuk a több százakra menő kiadványozási nehézségek miatt alig eszközölhető, ugyanók hirlapilag, továbbá meggyeszerre közhirrre teendő hirdetmények útján értesítettnek.

M.-Radna, 1885. évi május hó 16-án.

Csukay Sándor

628

főszolgabiró.

„Aradi nyomda részvenytársaság” könyvnyomdája.

367/1895. gazd. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szinés bérház vas pléhfedelén teljesítendő javítások, uj lefolyó csövek és festési munkák elvállalása iránt f. é. június hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 1341 frt 47 kr.

Bánompénzzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1895. évi jun. hó 10-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula

aljegyző.

Hirdetmény.

A waggongyári kántin

f. é. július hó 1-től kezdve

bérbe adandó.

Komoly pályázók felvilágosítást kaphatnak naponta d. u. 3-4 óra között a gyár irodahelyiségében.

680

Az igazgatóság.

12260/1895.

Hirdetmény.

Közhirrre tesszük, hogy a nagymélt. m. kir. földművelésügyi Minister sertéseknek Budapest székesfőváros területére ugy az azonnali leszurás céljából valamint az állatvásárokon való kiállítás végett leendő behozatalát és behajtását, miszerint a sertéseknek Horváth-Szlavon országból való behozatalát és átvitelét további intézkedésig megtiltotta.

Arad, 1895. június 8.

A városi tanács.

866/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a vásártéri honvéd-husár laktanya régi lak és istálló épületeinek s a töltény raktár fedelének csatornával való ellátása iránt f. é. június hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 1094 frt 62 kr.

Bánompénzzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi június hó 10-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay

aljegyző.